

Aktuální otázky civilního procesu

Petr Lavický

1. 12. 2009

Předmět výkladu

- Novela o. s. ř. provedená zákonem č. 7/2009 Sb. (tzv. souhrnná novela o. s. ř.) a některé další související změny

Novelizované oblasti

- Příslušnost
- Zastoupení
- Zaznamenávání průběhu jednání
- Soudní spis
- Úkony účastníků
- Doručování
- Přerušování řízení
- Příprava jednání
- Koncentrace řízení
- Dokazování
- Náklady řízení
- Rozhodnutí soudu
- Nesporná řízení
- Opravné prostředky
- Exekuce

Zaznamenávání průběhu jednání

Základní pravidlo

- Úkony, při nichž soud
 - jedná s účastníky (jednání, přípravné jednání)
 - provádí dokazování
 - vyhlašuje rozhodnutíse zaznamenají **zvukovým nebo zvukově obrazovým záznamem**
- Záznam bude na trvalém nosiči dat součástí spisu

Výjimky z pořizování záznamů I.

- **Namísto** záznamu se pořizuje protokol
 - není-li pořízení záznamu možné
 - stanoví-li tak zákon:
 1. nejsou-li při úkonu přítomni účastníci, zástupci ani veřejnost a soud provádí pouze listinné důkazy nebo vyhlašuje rozhodnutí
 2. § 40 odst. 2 (smír, dohody o výchově, výživě, styku, dědické dohody, uznání dluhu), příp. zvláštní ust.

Výjimky II.

- **Alternativní** pořízení záznamu nebo protokolu u úkonů notáře a exekutora
- **Kumulace** záznamu a protokolu, rozhodne-li tak soud
 - v případě jejich rozporu má přednost záznam
- Záznam se **přepíše**
 - určí-li tak ze závažných důvodů soud
 - je-li podán opravný prostředek ve věci samé

Doručování

Způsoby doručování

- Krátkou cestou
- Prostřednictvím veřejné datové sítě (VDS) do datové schránky
- Prostřednictvím VDS na elektronickou adresu
- Prostřednictvím doručujícího orgánu
- Prostřednictvím účastníka řízení nebo zástupce

Kam se doručuje?

- Adresa pro doručování
 - v zásadě jde vždy o adresu evidovanou v nějakém informačním systému
 - příp. adresa, na níž se má dle žádosti adresáta doručovat
- Kdekoliv bude adresát zastižen

Doručování do datové schránky

- Prameny:
 - OSŘ – pouze § 45 odst. 2, § 46 odst. 1, § 47 odst. 1 a § 50f odst. 2; nikoliv § 46 odst. 2 a 3 (!)
 - z. č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zejm. § 17
- Předpoklady
 - umožňuje to povaha dokumentu
 - zpřístupněná datová schránka
 - nedoručuje se veřejnou vyhláškou nebo na místě

Kdo má datovou schránku?

- Nepodnikající FO – na žádost
- Podnikající FO
 - advokáti, daňoví poradci, insolvenční správci – povinně (A a DP obligatorně až od 1. 1. 2012)
 - ostatní – na žádost
- Právnícké osoby
 - PO zřízené zákonem, PO zapisované v OR a organizační složka zahraniční PO zapsané v OR – obligatorně
 - ostatní – na žádost

Postup při doručení do DS (§ 17)

- Dokument soud dodá do DS
- Doručení nastane
 - okamžikem přihlášení oprávněné osoby
 - uplynutím 10. dne ode dne doručení (neplatí tam, kde OSŘ vylučuje náhradní doručení)
- Možnost žádat o určení neúčinnosti doručení dle § 50d OSŘ (omluvitelný důvod pro neseznámení se s písemností)

Příprava jednání

Formy přípravy jednání

- Výzva podle § 114a odst. 2 písm. a)
- Tzv. kvalifikovaná výzva podle § 114b
 - místo obyčejné výzvy nebo po ní
 - nelze ve věcech uvedených v § 120 odst. 2
- Přípravné jednání podle § 114c
 - místo obyčejné výzvy nebo po ní
 - nikdy ne po použití kvalifikované výzvy

Průběh přípravného jednání

- Předvolání se doručuje do vlastních rukou s vyloučením náhradního doručení
- Účel PJ
 - smírné odklizení sporu
 - příprava meritorního projednání věci
- Stanovení tzv. programu sporu

Lhůta pro splnění procesních povinností

- Povinnost tvrzení, povinnost důkazní a další procesní povinnosti je nutno splnit
 - do konce přípravného jednání
 - do konce soudcovské lhůty (nikoliv delší 30 dnů)
- Uplynutí lhůty ve věcech neuvedených v § 120 odst. 2 – koncentrace řízení
- Ve věcech uvedených v § 120 odst. 2 se koncentrace neuplatní

Nedostavení se žalovaného k PJ

- **Fikce uznání nároku; předpoklady:**
 - žalovaný byl předvolán nejméně 20 dnů předem, a v předvolání byl poučen o následcích nedostavení se k PJ
 - žalovanému byla řádně doručena žaloba
 - žalovaný se nedostavil k přípravnému jednání a ani se včas a z důležitého důvodu neomluvil
 - nejde o věc, v níž nelze uzavřít a schválit smír, nebo o věc uvedenou v § 120 odst. 2.

Nedostavení se žalobce k PJ

- **Fikce zpětvzetí žaloby → zastavení řízení**
- **Předpoklady:**
 - žalobce byl k PJ předvolán nejméně 20 dnů předem
 - žalobce byl v předvolání k jednání poučen o následku jeho absence, tj. o zastavení řízení
 - žalobce se k PJ nedostavil a ani se včas a z důležitého důvodu neomluvil
 - nejde o věc uvedenou v § 120 odst. 2 o. s. ř.

Nedostavení se obou stran k PJ

- Nejsou splněny předpoklady ani pro zastavení řízení ani pro fikci uznání
- Soud musí zvolit jinou formu přípravy nebo nařídít jednání
- Na koncentraci řízení to nemá vliv

Koncentrace řízení

Nalézací sporné řízení

- Nové skutečnosti a důkazní návrhy lze uvádět
 - **konalo-li se PJ (§ 114c),**
 - do skončení PJ, nebo
 - do uplynutí soudcovské lhůty (nikoli delší 30 dnů)
 - **nekonalo-li se PJ**
 - do skončení prvního jednání, nebo
 - do uplynutí soudcovské lhůty
- Platí i při změně žaloby

Výjimky z koncentrace

- § 118b odst. 2 věta druhá (např. skutečnosti nastalé po přípravném jednání)
- u přistoupení a záměny (§ 92) – ve vztahu k novému účastníku nastává koncentrace skončením prvního jednání po přistoupení nebo záměně
- nebyl-li účastník poučen – použije se § 119a
- ve věcech § 120 odst. 2 se koncentrace neuplatní

Řízení podle části páté

- Uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy lze,
 - konalo-li se PJ (§ 114c),
 - do konce PJ, nebo
 - do uplynutí soudcovské lhůty
- nekonalo-li se PJ, do skončení prvního jednání

Rozhodnutí soudu

Elektronický platební rozkaz

- Zvláštní předpoklady vydání EPR
 - návrh žalobce, podaný prostřednictvím elektronického formuláře, podepsaného uznávaným elektronickým podpisem
 - uplatnění peněžitého plnění nepřevyšujícího 1 mil. Kč
- Předpoklady vyplývající z § 172 odst. 1 a 2
 - uplatněné právo vyplývá ze skutečností uvedených žalobcem v návrhu na vydání EPR
 - pobyt žalovaného je znám
 - EPR nemá být doručen žalovanému do ciziny

Evropský platební rozkaz

- Nařízení (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu
- OSŘ upravuje v § 174b pouze některé vnitrostátní aspekty evropského PR (doručování a příslušnost k přezkumu)

Náklady řízení

Záloha na náklady dokazování - předpoklady

- Povinnost složit zálohu na náklady důkazu uloží předseda senátu účastníku vždy, lze-li očekávat náklady důkazu
- Důkaz, jenž má být zálohován, účastník navrhl nebo jej soud nařídil o skutečnostech jím uvedených nebo v jeho zájmu
- Účastník není osvobozen od soudních poplatků

Uložení povinnosti zaplatit zálohu

- Záloha se vztahuje vždy jednotlivě ke každému důkazu
- Odvolání není přípustné
- Záloha má krýt celý rozsah předpokládaných nákladů
 - problematické z hlediska práva na spravedlivý proces
 - nutno promítnout do rozhodování o osvobození od SoP

Následky nezaplacení zálohy

- Důkaz navržený účastníkem soud neprovede
 - poučení (jeho absence je bez výslovných následků; může však jít o vadu řízení)
 - usnesení o povinnosti složit zálohu by se již nemělo používat jako exekuční titul
- Důkaz nařízený soudem dle § 120 odst. 3
 - důkaz se provede
 - usnesení o záloze je až do skončení řízení exekučním titulem

Opravné prostředky

Odvolání – přípustnost

- Rozšíření okruhu usnesení, proti nimž není odvolání přípustné
 - usnesení, že doručení **je** neúčinné
 - o povinnosti složit zálohu na náklady důkazu
 - **bylo vyhověno** návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu
- Zvýšení hranice bagatelních věcí na 10 000 Kč

Odvolání - doručování

- Doručování odvolání ostatním účastníkům
 - doručuje se i odvolání jenom proti rozhodnutím (výrokům) procesní povahy
 - dovětek „*je-li to s ohledem na okolnosti případu či povahu věci vhodné a účelné*“ nelze použít (princip kontradiktornosti, princip rovnosti)

Žaloba pro zmatečnost

- Žalobu pro zmatečnost z důvodu materiální nevykonatelnosti exekučního titulu bude možno podat nejen proti zamítnutí návrhu na nařízení exekuce, ale i proti usnesení o **zastavení exekuce** z téhož důvodu
- Nový zmatečnostní důvod – nesprávné ustanovení opatrovníka účastníka neznámého pobytu [§ 229 odst. 1 písm. h)]

Dovolání – přehled změn

- Bagatelní věci (50, resp. 100 tis. Kč)
- Otázka zásadního právního významu
- Přípustnost dovolání podle § 238a
- Přípustnost dovolání podle § 239
- Odůvodňování usnesení o zastavení dovolacího řízení nebo odmítnutí dovolání